

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü

XX.
KAZI SONUÇLARI
TOPLANTISI
II.CİLT

25-29 MAYIS 1998
TARSUS

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI

Yayın No: 2198

Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları

Yayın No: 67

YAYINA HAZIRLAYANLAR

Koray OLŞEN

Hayrünnisa ÇAKMAK

Fahriye BAYRAM

Filiz KAYMAZ

Nuray TARLAN

Adil ÖZME

Kemalettin ATAŞ

Haydar DÖNMEZ

DİZGİ:

Yaşar MORKAYA

Meryem UYANIKER

ISBN: 975-17-2200-4 (Takım)

975-17-2202-0 (II.Cilt)

ISSN: 1017-7655

Not: Bildiriler, sahiplerinden geldiği şekliyle ve sunuş sırasına göre yayınlanmıştır.

**KÜLTÜR BAKANLIĞI MİLLİ KÜTÜPHANE BASIMEVİ
ANKARA-1999**

İÇİNDEKİLER

C.H. GREENEWALT, JR. Sardis: Archeological Research in 1997	1
Orhan BİNGÖL Magnesia ad Meandrum (1996-1997)	15
Meral AKURGAL Bayraklı Kazısı 1997	33
Ömer ÖZYİĞİT 1997 Yılı Phokaia Kazı Çalışmaları	49
Güven BAKIR, Yaşar ERSOY 1997 Yılı Klazomenai Çalışmaları	67
Klaus TUCHELT Didyma 1997	77
Wolfgang RADT Bericht Über Die Kampagne 1997 in Pergamon	93
Coşkun ÖZGÜNEL, Tayyar GÜRDAL 1996-1997 Gülpınar Kazı Çalışmaları	111
Juliette DE LA GENIERE 1997 Yılı Klaros Kazısı	125
Jacques Des COURTILS, Didier LAROCHE Xanthos Letoon 1997 Kazı Raporu	131
Jürgen BORCHARDT Bericht Der Grabungskampagne in Limyra 1997.....	139
Cevdet BAYBÜRTLÜOĞLU 1997 Yılı Arykanda Kazısı Raporu	151
Fahri IŞIK Patara 1997	159
Haluk ABBASOĞLU, Wolfram MARTINI Perge Akropolisi'nde 1997 Yılında Yapılan Çalışmalar	179
Cengiz IŞIK Kaunos 1997 Araştırmaları	195
Ramazan ÖZGAN 1997 Knidos Kazısı	205

Yusuf BOYSAL, Musa KADIOĞLU 1997 Yılı Stratonikeia Nekropol Çalışmaları	215
Fede BERTİ Work Of The Italian Archaeological Mission At Iasos 1997	229
Ahmet A.TIRPAN Lagina Hekate Temenosu, Propylon ve Altardaki Kazı Çalışmaları 1997	237
Pierre DEBORD Campagne 1997 A Çamlıdere Et Ortas	257
Daria Ferrero De BERNARDI Hierapolis İtalyan Kazı Kurulu 1997 Dönemi Çalışma Raporu	263
Marc WAELKENS, P.M.VERMEERSCH, İ.ÖZTÜRK, H.A.EKİNCİ The 1997 Excavation Campaign At Sagalassos And Dereköy	283
R.R.R. SMITH Aphrodisias 1997	313
Klaus RHEIDT Die Ausgrabungen In Aizanoi 1997	321
Recep MERİÇ Metropolis 1997 Yılı Kazı Raporu	335
Vedat İDİL Nysa Kazısı 1997 Yılı Çalışmaları	353
John DEVREKER, Kurt BRAECKMAN, Dominique DUTOO Pessinonte 1997 Rapport Provisoire	359
Eugenia Eguini SCHNIDER 1997 Excavations And Research At Elaiussa Sebaste, Turkey	385
Catherine ABADIE-REYNAL, Rifat ERGEÇ The Zeugma And Apameia Works 1997	403
M. HARTMANN, M.A. SPEIDEL, R. ERGEÇ Roman Military Forts At Zeugma	417
Numan TUNA Burgaz Arkeolojik Kazıları 1997 Yılı Çalışmaları	425
Ersin DOĞER, A. Kaan ŞENOL 1997 Yılı Marmaris Hisarönü-Çubucak Kazıları	439
İsmail TATLICAN, Dominique KASSAB TEZGÖR, Fuat DERELİ Demirci-Sinop Amphora Atölyelerinin 1997 Kazısı	447
Levent ZOROĞLU, Nurettin ARSLAN Kelenderis 1997 Yılı Kazı Çalışmaları	457

Levent ZOROĞLU, H. ADIBELLİ, Mehmet DOĞAN Tarsus Cumhuriyet Alanı 1997	463
Özkan ERTUĞRUL Vize / Ç. S. E. K. 1997	475
S. Yıldız ÖTÜKEN 1997 Yılı Demre-Myra Aziz Nikolaos Kilisesi Kazısı.....	481
Sacit PEKAK Niğde-Andaval (Aktaş)'daki Konstantin Helena Kilisesi 1997 Çalışmaları	505
Chris LIGHTFOOT, Yalçın MERGEN 1997 Yılı Amorium Çalışmaları	525
Ara ALTUN, Oktay ASLANAPA İzmit Çini Fırınları Kazısı 1997 Mevsimi Çalışmaları	539
M.Oluş ARIK Alanya Kalesi 1997 Yılı Çalışmaları	557
Rüçhan ARIK Kubad-Abad Kazısı 1997 Yılı Çalışmaları	559
H.Örcün BARIŞTA İstanbul Eyüp Sultan Cafer Paşa Türbesi Yüzey Araştırması ve Kazısı	567
Bekir DENİZ Aksaray-Melik Mahmud Gazi Hangâhı (Darphane) Kazısı 1997	593
Abdüselam ULUÇAM, Ersin KAVAKLI Eski Van Hüsrev Paşa Külliyesi Kazısı 1997	613
Mihriban ÖZBAŞARAN, Muhsin ENDOĞRU Musular 1997 Yılı Kazısı	631

LAGİNA HEKATE TEMENOSU, PROPYLON VE ALTARDAKİ KAZI ÇALIŞMALARI 1997

Ahmet A. TIRPAN*

Lagina Temenos'u kazı ve restorasyon çalışmaları 15 Temmuz - 7 Eylül 1997 tarihleri arasında yapıldı¹. Kazıya Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Muğla Özel İdare Müdürlüğü mali destek sağladılar². Malzeme, araç, gereç desteği Yatağan Termik Santral Müdürlüğü, Yatağan Orman İşletme Müdürlüğü ve Turgut Beldesi Belediyesi tarafından sağlandı. Kazı ve restorasyon çalışmalarına propylon ve altar yapılarında devam edildi³.

Propylon Çalışmaları

Propylyondaki çalışmalara, propylonun batısındaki yarım yuvarlak girişte ve doğusundaki merdiven sıralarının önündeki yol ile bu yolun kuzey kenarında yer alan heykel podyumunda devam edildi.

Propylonun batısındaki yarım yuvarlak peristasis önünde bulunan ve merdiven sırasının kuzey batı kısmını kapatan 3.80 m. yüksekliğindeki dolgu toprağın 1.00 - 1.50 metrelik kısmı kışın yağışlardan dolayı propylyona dolmuştu. Bu sene de öncelikle bu erozyon toprağını temizledik. Böylece geçen sene açığa çıkardığımız peristasisin dördüncü sütununa ait sütun kaidesi ve kuzey batı anta bloğu açığa çıkarıldı (Resim: 1). Hem sütun kaidesi hem de anta bloğu yerlerinden oynamıştı. Her iki bloğu önce kenara alıp, buluntu yerlerini temizledik-

* Prof. Dr. Ahmet Ali TIRPAN, Selçuk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, KONYA.

- (1) 1997 Kazı sezonunda çalışan ekip üyeleri, Prof.Dr. Çetin Şahin (Ankara Üniversitesi), Arkeolog Behçet Süzen (Muğla Müzesi Müdürü), Uzman Bilal Söğüt, Arkeolog Erdem Yılmaz, Arkeolog Coşkun Daşbacak, Arkeolog Yalçın Yılmaz, Arkeolog Nergis Yücekaya, Arkeolog Eylem Dağar, Arkeolog Deniz Özbağ, Sanat Tarihçi Neşe Söğüt, Arkeoloji öğrencileri Mustafa Evcı, Alper Tunga Baştan oluşmuştur. Ayrıca yörenin Türk İslam Devri eserlerini tespit için Yrd.Doç.Dr. Osman Kunduracı başkanlığında Arş. Gör. Saim Ciritil, Arş. Gör. Selda Özgün ile birlikte bir ekip çalışmalar yapmışlardır.
- (2) Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü 1995 ve 1996 yılında sağlayamadığı maddi desteği 1997 yılında 40.000.000 (kırk milyon) ile gerçekleştirdi. Bu nedenle Genel Müdür Akif Işık'a teşekkür ederiz. Özel İdare Müdürlüğü 800.000.000 (sekiz yüz milyon) ile projeye katkı sağladı. Kazı çalışmalarımızda daima yanımızda bulunan ve her türlü yardımı sağlayan Yatağan Termik Santrali Müdürü Mehmet Hoşoğlu, Müdür Yardımcısı Mehmet Arslan ve Turgut Belediye Başkanı Muammer Bahçeli'ye Türk arkeolojisine katkularından dolayı kazı ekibi adına teşekkür ederim.
- (3) Her sezon oldukça zaman alan of temizleme faaliyeti bu sene Mart ayında yapılan ilaçlama nedeniyle, gayet rahat yürütüldü.

ten sonra orjinal konumlarında yerleştirdik(Resim: 2). Sütun kaidesi üzerine hemen yanında bulduğumuz ilk sütun tamburunu dikerek yarım yuvarlak peristasisi ilk tambur seviyesinde tamamlamış olduk. Stylobat döşemesindeki, peristasis altına gelen blokların yan kenarlarda birbirlerine ikişer kırlangıç kuyruğu tipi kenetle bağlandığı tesbit edildi. Plinthosların da aynı bloklar üzerine akıtma kanallı iki dübel ile bağlanmış olduğu görüldü.

Peristasis altına gelen bloklar dışında stylobat bloklarında birbirleri ile bağlantı söz konusu değildir. Bu bloklar bütünde yarım daireler oluşturacak şekilde iç içe beş sıra halinde döşenmiştir. Her sıradaki bloğun yan derzleri üstteki ve alttaki blokla düzgün bir hat oluşturacak düzendedir. Bu yan derzlerin oluşturduğu düzgün hatlar bir şua demeti şeklinde konsantrik yarım dairelerin merkezini oluşturan noktada birleşir. Böylece stylobat döşeme blokları diziliş olarak yarım yuvarlak formunu vurgulamakta ve apsis döşemesine sanatsal bir görünüm vermektedir.

Eşik ile yarım yuvarlak bölüm arasında kalan mekan 0.73 m. genişliğinde dörtgen bloklardan oluşan bir döşeme ile kaplanmıştır. Böylece giriş kapısının batısında kalan mekan, kapı eşiğinden peristasis önündeki merdiven ucuna kadar 5.10 m. uzunluğa sahip olur. Dört İon sütunundan oluşan peristasis ile iki anta bloğu arasındaki genişlikler eşit aralıklarla ve yarım daire kavşına uyum gösterecek şekildedir.

Peristasis'e uyum gösterip onu tamamlayan diğer mimari bölüm krepislerdir. Üç basamaklı uç kısmında yarım daire formunu aşarak kapı eşiği hizasında yapıya birleşir. Bu seneki çalışmamızda kuzey batı kısım hariç krepisin tamamı bulundu.

Krepisin önündeki yol döşemesini açığa çıkartmak için yaptığımız çalışmalarda bulunan yol döşemesinin daha sonraki devirlerde yapılan müdahalelerle oldukça bozulmuş olduğu görüldü. Girişin güney batısında peristasis'e 4.50 m. mesafede geçen sene açığa çıkartılan süngerimsi (tüf taşı) dörtgen bloklardan "L" şeklindeki bir duvarın köşe kısmında temel seviyesine kadar inildi ve bu duvarın yol döşemesine oturtulduğu tespit edildi. Duvar 2.30 m. yüksekliğindedir. Duvarın alt seviyesinde su künkleri sırası bulundu. Künklerin oturtulduğu zemin kırmızımsıtrak ve yumuşak bir toprak tabakası ile doldurulmuştur. Ayrıca künklerin etrafı yer yer taş bloklar ile desteklenmiş ve üzerleri kiremit kırıklarının karıştığı farklı bir toprak tabakası ile düzenli bir şekilde kapatılmıştır. Bu müdahale nedeni ile propylon önünden batı istikametine devam eden yolun döşeme taşlarının büyük ölçüde tahrip edilmiş olduğu görüldü. Böylece tüf taşı blokları ile inşa edilen duvarın yol döşemesinden daha sonraki devirde ve yolun kullanımının terk edildiği bir zaman diliminde yapılmış olduğu anlaşılmaktadır. Duvarın nasıl bir mimariye ait olduğu konusu ise üç metreye yakın erozyon tabakasının kaldırılmasından sonra anlaşılabilir.

Propylon yapısının doğu cephesindeki dokuz basamaklı krepis önünde alt istikametine devam eden yolun 11 metrelik bölümü açığa çıkarıldı. Yol genişliği 12 metredir. Yol döşemesinde düz yüzeyli çokgen ve dörtgen taşlar kullanılmıştır. Yolun güney sınırını oluşturan döşeme blokları mermerdir. Yolun orta kısmı ise mahalli olarak "Mol Mehmet Taşı" diye isimlendirilen siyah gri tonda kayrak taş blokları ile döşenmiştir. Yolun kuzey sınırı kuzey batı duvarı-

na bitişik olarak inşa edilmiş olan podyum kaidesinin altında kaldığı için bilinmemektedir. Bu tespit bizi heykel podyumunun bu yol üzerine daha sonraki bir devirde inşa edildiğini işaret etmektedir. Heykel podyumunun üzerindeki kitabeler vasıtası ile M.Ö. 50 yıllarına tarihlenmesi nedeniyle M.Ö. 50 tarihi bu yol için bir "Terminus ante quem" olmaktadır.

Geçen kazı sezonunda podyum kaidesinin (Resim: 7), orthostat blokları ve heykel kaide bloklarının büyük bir kısmı bulunup taşınarak tasnif edilmişti. Bu seneki çalışmalarımızda heykel kaidelerine ait iki blok daha bulundu. Böylece üç adet bronz heykel kaidesi açığa çıkartılmış oldu. Yine geçen sene orthostat şeklinde 0.92 m. yüksekliğinde heykel podyumuna ait 14 blok ele geçmiş ve bunların restitüsyon çizimleri yapılarak arazi üzerinde tasnif edilmişti.

Bu dönemki çalışmalarımızda, podyum orthostat bloklarını restitüsyona uygun olarak yerlerine diktik (Resim: 3, 4). Podyumda bir podyum tacı şeklinde en üst sırayı oluşturan, üst yüzeylerinde yer alan heykel ayak izleri ve zıvana oyukları nedeni ile heykel kaidesi olduğu anlaşılan, ön cephesi profilli bloklardan üç adedi bulundu ve yerlerine yerleştirildi. Bir adet heykel kaidesinin de podyumun hemen doğusundaki 2.50 m. yüksekliğindeki toprak dolgu altında olduğu açma kesitinde görülmektedir. Sonuç olarak restorasyon çalışmaları tamamlanmış ve heykel podyumu bulunan mimari elemanları ile ayağa kaldırılmıştır. Böylece restitüsyon çalışmalarımıza göre daha iki adet heykel kaidesinin bulunması gerekmektedir (Çizim: 1; Resim: 5, 6, 8).

Orthostat bloklarından doğu uca gelecek olan henüz ele geçmediği için rekonstrüksiyon çalışmamızda yeri boş kaldı. Çift sıradan oluşan orthostatlar batı uçta tek blok olarak düzenlenmiştir. Bulunamayan doğu ucun da aynı şekilde tek blok olması gerekir. Bunun nedeni, uç kısımlarda çift sıralı orthostat bloklarının birleşme çizgilerinin kapatılarak tek bloktan oluşan düz bir yüzey elde edip, podyum yekpare bloklardan oluşmuş görünümü vermek olmalıdır. Podyum arkasının stoa duvarı ile kapatılmış olması ve üst yüzeyinin heykel kaideleri ile örtülmesi bu görüntüyü destekleyen unsurlardır.

Propylonun kuzey sınırını oluşturan Dorik Stoa'nın güney duvarı, rektogonal, ince yonu bosajlı yüzeyli ve eğrikesim derzleri olan mermer bloklarından oluşan atkı taşlı izodomik bir örgüye sahiptir. Bu taş işçiliğinin Knidos, Euromos, Priene, Efes gibi kentlerde Klasik ve Hellenistik duvarlarda görüyoruz. Heykel podyumunun stoa duvarının hemen önüne yapılması ve özgün duvar işçiliğinin görüntüsünün heykel podyumu tarafından kapatılmış olması, stoa duvarının podyum yapılırken burada mevcut olduğuna işaret eder. Diğer bir deyimle stoa, heykel podyumundan daha eski bir tarihtendir.

Stoa duvarına bakan heykel podyumunun arka cephesini oluşturan blokların yüzeyleri kaba yonudur. Doğu uçtan üçüncü bloğun sol üst köşesi ve ikinci bloğun tamamı ince yonu olarak işlenmiştir. Kayıp olan ilk blokta muhakkak ki ince yonu idi. Bu kısımda yüksekliği azalan stoa duvarının blokları açıkta bırakıyor olmasından dolayı, açıkta kalarak görünen bu yüzeylerin eğime uyum gösterecek şekilde ince yonu olarak işlendiği anlaşılıyor. Podyum kaide profilinin arka kısımda batıya doğru devam etmekte olması da tespitimizi destekler.

Podyumu oluşturan orthostat bloklarından, batıdan itibaren beşinci bloğun yola bakan cephesindeki Grekçe kitabede "Halk Leon'un oğlu Antipat-

ros'un evlatlığı Koraiolu Menekles'i erdemi ve hizmeti nedeniyle övgü, altın bir çelenk, bir heykel ve prytaneionda yemek hakkı ile vatana karşı erdemi ve iyi niyetli bir adam olmayı sürdürdüğü için onurlandırdı" yazısı yer almaktadır.

Aynı sırada altıncı blok üzerinde ise yine Grekçe "Halk Leon'un oğlu Antipatros'un evlatlığı Epainetos'u övgü, altın bir çelenk ve bronzdan bir heykel ile halka karşı sürdürdüğü erdem ve iyi niyeti nedeni ile onurlandırdı" söylemi yer almaktadır. Kitabeyi oluşturan harflerin kırmızı boya ile boyandığı anlaşılmaktadır⁴.

Kitabeli blokların üzerindeki taç bloğunda, iki bronz heykelin monte edildiği ayak izleri ve bunların batısında aynı seviyede akıtma kanallı iki dübel oyduğu yer almaktadır(Çizim: 2, 3). Diğer podyum taç bloklarının tamamının bulunmasından sonra burada bir heykel grubunun olup olmadığı anlaşılacaktır. Bu bulgularla podyum üzerinde Menekles ve Epainetos isimli iki kardeşin bronzdan yapılmış heykelleri olduğu anlaşılmaktadır. Menekles-Epainetos heykel podyumu M.Ö. 50 yıllarında propylonun doğusundaki merdivenlerin ilk basamağı düzlem alınarak merdiven önünden doğudaki altar istikametine devam eden yol döşemesinin üzerine ve stoa güney duvarı önüne inşa edilmiştir. Podyumun oturduğu kısımdaki yol döşemesinin propylon ilk basamağı kotuna yükseltilmesi amacı ile podyum altı moloz kayrak taşı ve mermer parçalarından oluşan bir tabaka ile doldurulmuştur.

Menekles ve Epainetos podyumu önündeki yol üzerinde yığılmış dolgu toprağın kaldırılması çalışmalarımızda üzeri kitabeli bir arşitrav ile adak taşı olduğunu düşündüğümüz küçük bir mermer blok ele geçti. Arşitrav üzerinde Helios ve Rodos'a ithaf edilmiş yazıttan dolayı bu arşitravin Helios-Rodos için yapılmış bir Naiskos'a ait olabileceğini düşünmekteyiz. M.Ö. 188-167 yılları arasında ve zaman zaman Rodos hakimiyetinde olduğunu bildiğimiz bu yörede, Rodos inançlarına uygun bir tapınak veya naiskos bulunması sürpriz sayılamaz.

Mermer blok üzerinde yer alan KANEBOS yazıtı ve çift başlı balta röliyefi eski bir Kar Tanrısı olan KANEBOS'a ait bir kültürün de bu temenos içinde yer alabileceğine işaret eder. Kar Tanrısı Kanebos ile ilgili yazıtlar Suniri ve Hylarına kentlerinde ele geçmiştir. Ayrıca yörede Kanebeion antik kentinin yer alması "Kanebeion bugün Küs diye isimlendirilmiş olan Yatağan'a bağlı bir beldedir". Çift başlı baltanın gerçek sahibi bu eski Kar Tanrısı KANEBEION olmalıdır.

Propylonunda geçen yıllarda açığa çıkarılan çok sayıdaki mimari bloğun 300 nolu parsel üzerinde tasnif edilmesi çalışmaları devam etti. Mimari bloklar ve parçalar yapıda ait oldukları yere göre tasnif edilmektedir.

ALTAR

Bu sezonki çalışmalardan bir diğerini Hekate Kutsal Alanı içerisinde bulunan altar oluşturmaktadır. Altar propylonun doğusunda, Hekate Tapınağı'nın da güneyindedir. Altarın üzerini çalı ve otlar kapladığı için kalıntıların tam şekli belirlenememekteydi (Resim: 9). Osman Hamdi Bey zamanında altanın üze-

(4) Kitabeler Prof. Dr. Çetin Şahin tarafından okundu.

rinde ve doğu yönünde yapılan çalışmalarda bir friz bloğu bulunmuştu. Planı konusunda kesin bir bilgi yoktur. Biz Lagina'da kazıya başlamadan önce defineniler altarın ortasında yaklaşık 2 m. derinliğinde bir çukur açmışlar ve bir boğa protonunu tahrip etmişlerdi. Çift yüzlü olan protonu 1993 yılında belediye bahçesine taşıyarak emniyete almış idik.

Altarın üzerindeki çalı ve otları temizledikten sonra kaide, sütun tamburu, duvar örgü blokları, üst yapı elemanları ve korinth başlığının üst yarısına ait parça açığa çıktı (Resim: 11). Altarın doğusunda taç profilli bir blok üzerinde ters ve düz çanakta birbirlerine bağlı palmet bezemesi vardı.

Altarın güney doğu köşesinden itibaren kuzey ve batıya doğru kazıya devam edildi. Kazı esnasında mimari elemanlar arasında bol miktarda moloz taş ve profilsiz mermer parçalarına rastlandı (Resim: 13). Bu mimari blokların bulunuş şekilleri plana işlendi (Çizim: 4). Altarın güneyinde, yazılı mimari bir blok (97 A 88) bulundu. Güney ve doğu yönde stylobat üzerinde toikhobata rastlandı. Toikhobatta üstte iç bükey, altında dış bükeyle başlayıp daha geniş bir iç bükey, en altta ise dış bükey bir profil (kyma rekta) vardı. En alttaki dış bükey profilde, örgü motifi, aralarında ise nokta şeklinde kabartmalar işlenmişti. Bunun üzerindeki geniş profilde ise ters duran anthemion bezemesi bulunmaktadır (Resim: 17). Palmetler üçgen bir tomurcuktan bir aks yaprağı ve etrafında dörder yaprak, lotuslarda ise bir çanak, ortada aks yaprağı ve dış kısımlarda birer yaprak vardı. Bezemeler arasında köşedeki blok ile batı yöndeki devamında bulunan bloklar arasında bezeme farklılığı görülmektedir. En üstteki profilde ise bezeme yoktur. Toikhobate profilinden 0.30-0.35 m. geride devşirme mimari parçalar kullanılarak yapılan kireç harçlı duvar örgüsünde dörtgen blok taşların yanısıra yalancı sütun tamburu da kullanılmıştır. Ayrıca kazı esnasında çıkan dolgu toprak içinde İon başlığı, Lesbos kymationu ve İon kymation parçalarının bulunması önceki bir tahribatın varlığını göstermektedir.

Altarın güney batı yönünde stylobat seviyesinde mermer bir kadın başı kabartması bulundu. Alnın sol tarafı ile sağ yanakla birlikte çene kısmı eksiktir (Resim: 22). Bunun hemen batısında bir mermer heykele ait omuz parçası (Resim: 21) ile bir kabartmaya ait üç parça bulundu. Kabartma parçaları birleştirildiğinde baş kollar ve ayak eksik kalıyordu (Resim: 20).

Altarın güney batı köşesinde bezemeli kaide parçalarından 1.70 m. güneye kadar olan mesafede stylobat döşemesine kadar inildi (Resim: 16). Stylobat döşemesi altındaki bloklar, doğuda *insitu* bir sıra iken batıda iki taş sırası olduğu görüldü. Bunlara göre güney cephede (en azından bu seviyede) merdiven olmadığı geniş bir stylobat döşemesinin bulunduğu tesbit edildi (Çizim: 5; Resim: 10, 14, 15). Aynı şekildeki stylobat döşemesinin doğu yönde de varlığı kesin olmakla birlikte tahrip olduğu için tam şeklini belirleyemedik. Özellikle doğu cephenin orta bölümünde bir çöküntü dikkati çekmekteydi (Resim: 12). Dolgu malzeme içerisinde kitabe parçaları, Lesbos ve İon kymationu, palmet ve anthemion bezemeli bloklar (Resim: 18, 19) ile dış sırası, kireç harçlı sıva parçaları çıktı. Bulunan 156 adet mimari blok altarın batısındaki araziye taşındı.

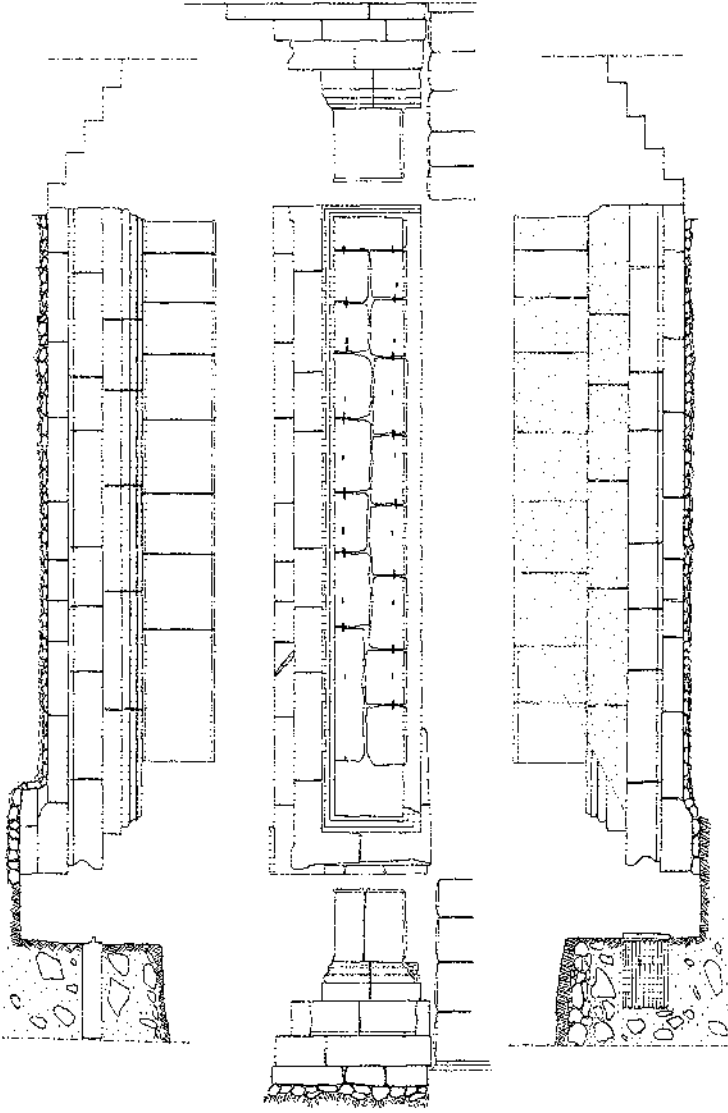
Bu yılki altar çalışmalarının sonucu olarak tespitlerimizi şu şekilde sıralayabiliriz. Yapının güneydoğu köşesi ile doğu duvarı ve güney duvarının tamamı açığa çıkartılarak Altarın konumu kesin olarak belirlenmiş oldu. Altar, ku-

zeybatı-güneydoğu istikametindedir ve giriş cephesi kuzeybatıda yer almaktadır. Bu konumu ile Hekate Tapınağı'na uyum gösterir. Altar ile tapınağın aynı aks üzerinde olup olmadığı altların giriş cephesi olan kuzeyde yapılacak kazı sonucu ortaya çıkacaktır.

Stylobat alanında 17-20 cm. lik kat farkı bulunan iki kademedan oluşmaktadır. Dıştaki ilk kademe stylobat blokları üzerindeki yivlendirilmiş izden ve ele geçen çift yüzü sütunlar ile bu sütunlar arasına yerleştirildiği sütunlardaki yuvalardan anlaşılan parapetlerden dolayı altların etrafını sütunlu bir parapet çevrelemektedir.

Cella duvarı ile parapet sırası arasında bir sıra, sütun sırası olduğu ikinci kademe stylobat blokları üzerinde yer alan izlerden ve dübel deliklerinden anlaşılmaktadır. Ele geçen başlıklardan dıştaki parapet sütunlarında Korinth içteki peristasiste ise İon başlığı kullanılmış olmalıdır. Cella duvarı süslü profilli bir toikhobate üzerinde bir orthostat sırası onun üzerinde de anthemion süslü bir orthostat tacı olduğu in situ buluntular ile anlaşılmaktadır. Orthostat tacı üzerinde yer aldığını düşündüğümüz bir grup mimari buluntu ise lotus çiçeği röliyefli başlık taşıyan dörtgen formlu sütüncelere sahip bloklardır.

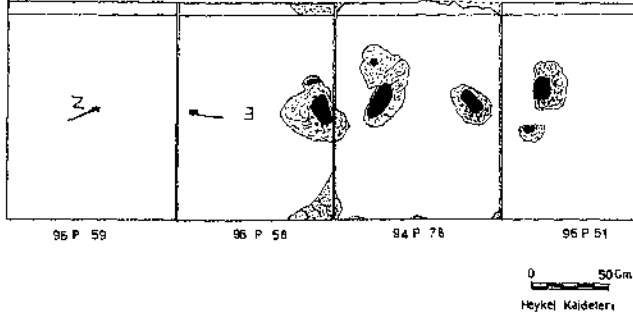
Böylece 1997 sezonu arkeolojik kazı çalışmalarımız Anadolu'daki sütunlu altınlar serisine bir yenisini daha ilave etmiş bulunmaktadır.

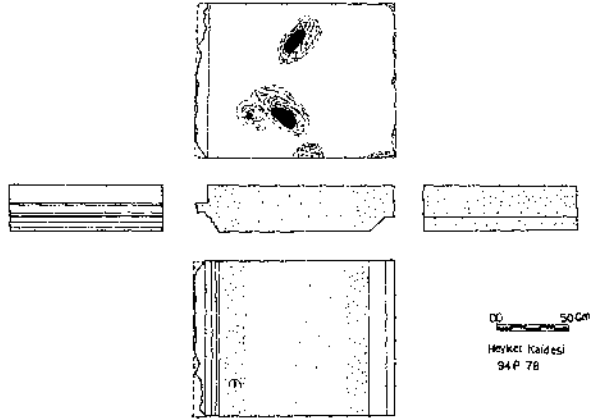
HEYKEL KAİDESİ
1997

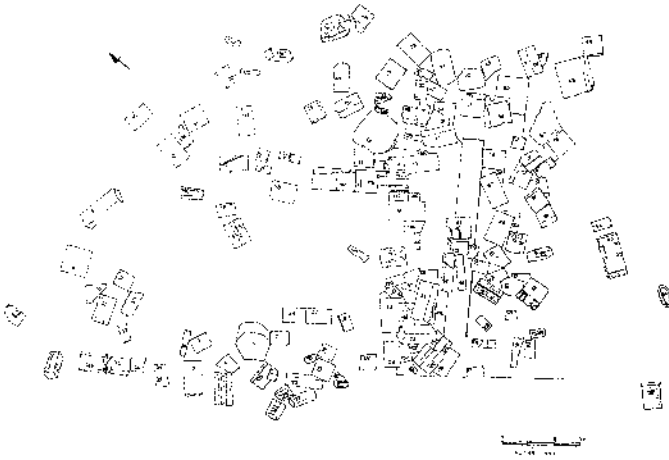
Çizim 1: Heykel kaidesinin kesit görünüşü ve planı

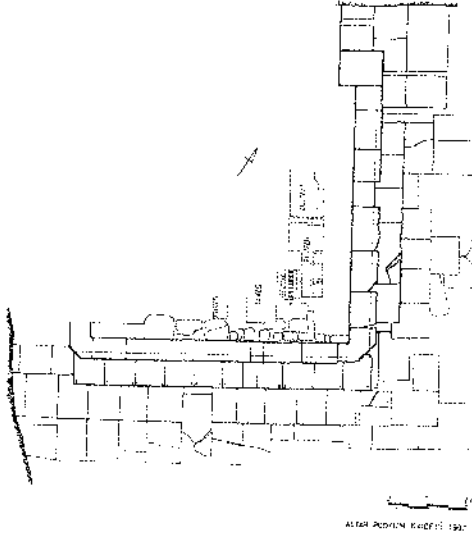
Çizim 2: Menekles ve Epainetos podyumu heykel kaideleri planı

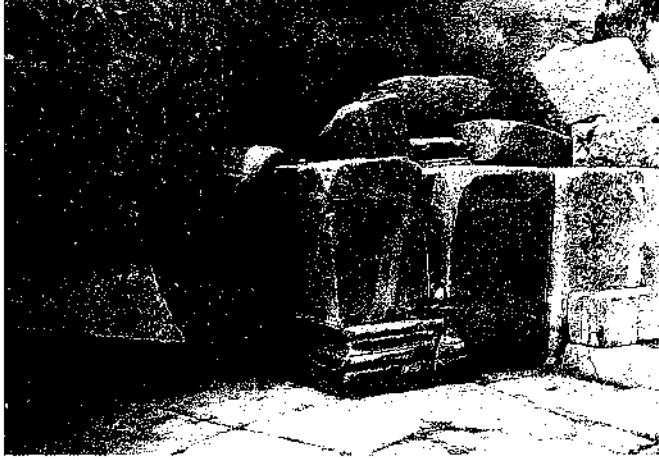
Çizim 3: 94 P78 Envanter no lu heykel kaidesinin planı kesit, görünüş çizimleri

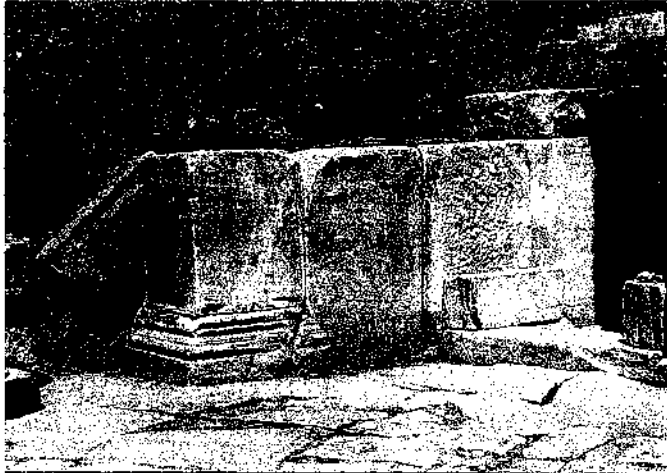
**Çizim 4: 1997 sezonu altarm üst temizliğinde
açığa çıkan mimari parçaların planı**

**Çizim 5: 1997 yılı altar çalışmasında bulunan in
situ mimarinin planı**

Resim 1: Propylon anta bloğu düzenleme öncesi

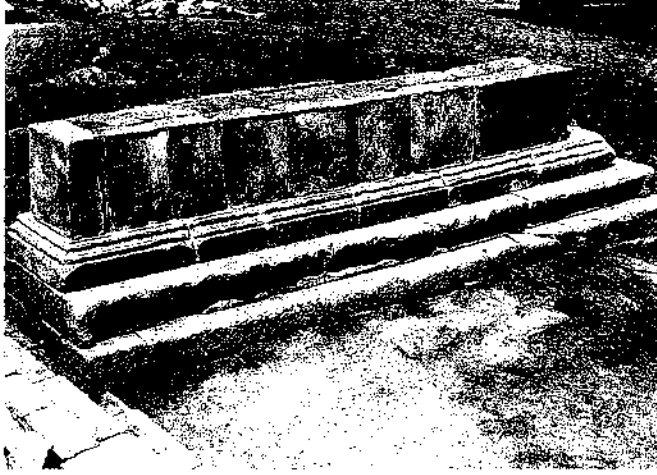
Resim 2: Propylon anta bloğu düzenleme sonrası

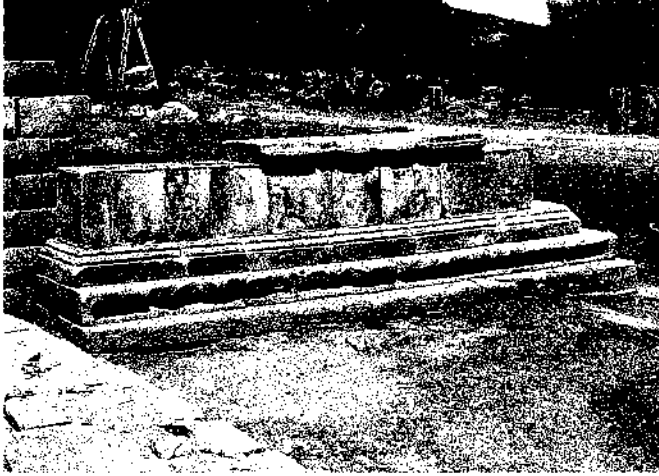
Resim 3: Menekles ve Epainetos heykel podyumu restorasyon çalışmaları

Resim 4: Menekles ve Epainetos heykel podyumu restorasyon çalışmaları

Resim 5: Menekles ve Epainetos heykel podyumu restorasyon çalışmaları

Resim 6: Menekles ve Epainetos heykel podyumu restorasyon sonrası

Resim 7: Menekles ve Epainetos heykel podyumu 1997 çalışması öncesi

Resim 8: Menekles ve Epainetos heykel podyumu 1997 çalışması son durumu

Resim 9: 1997 sezonu Hekate altarı üst temizlik sonrası

Resim 10: Hekate altarı 1997 yılı kazı çalışmalarını son durumu

Resim 11: Hekate altarı doğu cephesi yüzey temizliği sonrası

Resim 12: Hekate altarı doğu cephesi yüzey temizliği sonrası

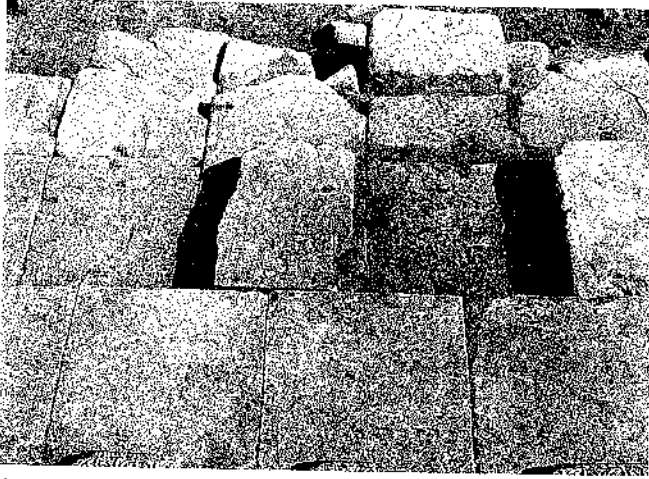
Resim 13: Hekate altarı güneydoğu köşesinden kazı çalışmalarına bakış

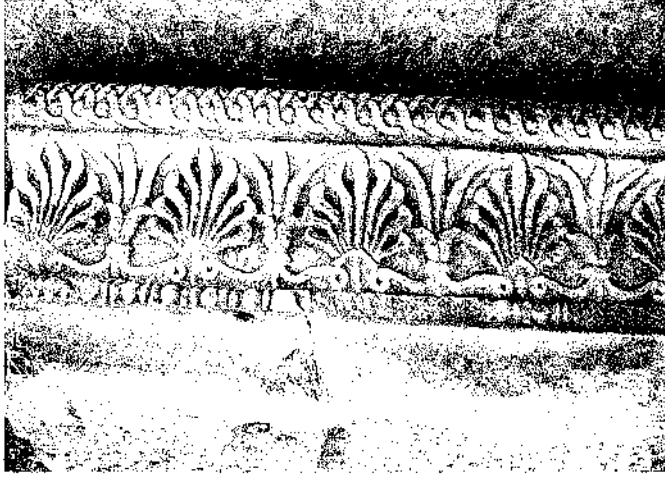
Resim 14: Hekate altarı 1997 çalışmaları son durum, güneydoğu köşeye bakış

Resim 15: Hekate altarı güneybatı cephesi 1997 son durum

Resim 16: Hekate altarı stylobat düşmesi, güney cepheden

Resim 17: Hekate altarı toikhobate bloğu

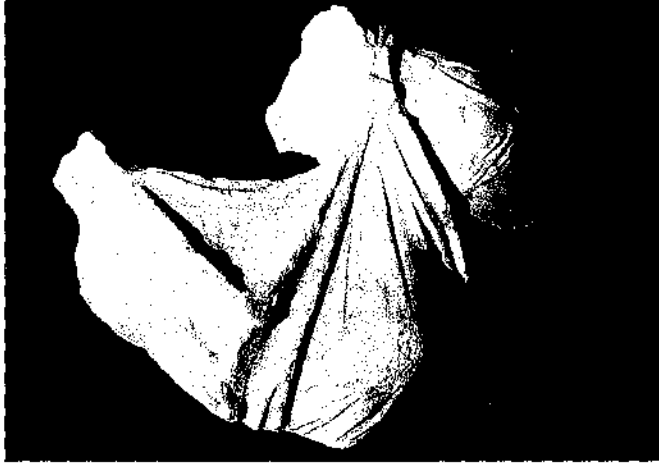
Resim 18: Hekate altarı bezemeleri

Resim 19: Hekate altarı bezemeleri

Resim 20: Altarda üç parça halinde bulunan kabartma

Resim 21: Hekate altarı'ndan bir torso

Resim 22: Hekate altarı'ndan bir rölyef